

Otthon vagyok

Józsefházán testvérbátyám, László lelkipásztorkodott feleségével, a szó igazi értelmében. Hozzájuk mentem először. A családomnak ők kerestek hajlékot: egyszerű, szalmatetős, fatornácós ház volt. Ide vezettek el. Úgy egyeztünk meg, ők szervezik meg a találkozást, hogy ne egyszerre találkozzam mindenkivel, mert azt nem lett volna könnyű elhordozni. A búbos kemencés előszobából jobbra és balra földes, kisablakú, hóféhér helyiség egyikében a gyermekeim vártak, a másikban, a kert felé, a felnőttek: feleségem és Marika.

Soványan, kopaszon az előszobában elénekeltém fakó hangommal egy börtönben született éneket. Dallama Nicolae

Itt még fogságban a család, a fogságot önként vállaló Márikával.

Moldoveanu, osztás testvérem műve. A szövege Ézsaiás próféta versére épült:

„Ne félj, többé többé nem hagylok szégyenben,
gyalázatod végképp elveszem.
Nem emlékezel többé a kínra,
bűneid hátam mögé vetem.
Pillanatilag elhagytalak téged,
irgalommal egybegyűjtelek.
Szívem régen úgy óhajt már téged,
és kegyelmem lesz mindig veled.”

El sem tudtam képzelni, hogy fog lezajlani a találkozás. Először a feleségemmel ölelhattük át egymást, majd sorban mindenkivel. A szoba nyitott ajtaján át egy gyermekágyra pillantottam, s abban pár hónapos baba... Mint villám járt át a gondolat: „Ezek élnek, mert felvették ennek a gyermeknek gondját!” Egy kórházban levő lelkipásztor-feleség gyermekének adtak otthont.

A gyermekekkel egyenként találkoztam. Mindenik új csodája a Megtartónak. Nagyok lettek, megemberesedtek a pusztában, a száműzetésben. Nagyság szerint jöttek sorban! Ferike tizenhat évesen, István, Pali, Lídia, Hugi (Mária Magdolna) egy-két évvel lejjebb. Végül a két „kicsi” (hét-nyolc évesen): Péter és András. Andrásnak az arcára sem emlékeztem. Amikor elébem áll, kérdem tőle nagyon hidegen, nagyon kimerően:

– Hogy hívnak? – Magabiztosan vágja ki a nevét: Visky András!

– Van édesapád?

– Igen.

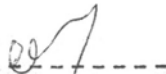
– Ismered?

– Eddig nem ismertem, de most már ismerem! – s beleszókött a nyakamba, mintha azt mondaná: elég a szóból.

Amit 1958. május 28-án abbahagytunk, 1964. augusztus 5-én folytattuk. A hat-hét évi távollét nem volt mégsem vákuum. Külön-külön testiképpen, mégis ugyanazokban a kezekben... A börtönben naivul úgy gondoltam, hogy a parókián marad a család. Ámde, ahogy utólag megtudtam, a feleségem engem nagymértékben helyettesített. A szószerkekre ugyan nem mehe-

DECLARAȚIE

Subsemnatul CSELOVSZKI MÁTYÁS, dom. în mun. Oradea, str. Alex. Vlașuț nr. 35, sc. A, apt. 13, jud. Bihor, născut la data de 20 mai 1933 în oraș Chișineu Criș jud. Arad, fiul lui Matei și Iolana, prin prezenta în cunoștința sancțiunilor prev. de art. 292 cod penal pentru declarații nesincere date în fața autorităților de stat, pe răspunderea mea personală și penală declar următoarele:-----
Subsemnata Vișki Julieana Irina, dom. în mun. Oradea, str. Molidului nr. 53, jud. Bihor, născută la 16.ianuarie 1922 în loc. Budapesta - Ungaria, fiica lui Carol și Maria, a avut domiciliul forțat în perioada 12.iunie 1959 - 25.iunie 1960 în com. Măhiteasa Raionul Fetești și în perioada 24 iunie 1960 - 30 august 1963 în localitatea Lătești Raionul Fetești împreună cu cei șapte copii ai săi: 1. Vișki Francisc, născut la data de 12.04.1948 în loc. Salonta jud. Bihor din părinții Francisc și Julieana Irina; 2. Vișki Stefan, născut la data de 16.iun.1949 în loc. Salonta jud. Bihor, fiul lui Francisc și al Julieana Irina; 3. Vișki Paul, născut la data de 9.sept.1950 în or. Salonta jud. Bihor din părinții Francisc și Julieana Irina; 4. Vișki Lidia, născută la data de 9.sept.1950 în or. Salonta jud. Bihor, fiica lui Francisc și Julieana Irina; 5. Vișki Maria - Magdalena născută la 23 mai 1953 în mun. Oradea jud. Bihor, fiica lui Francisc și Julieana Irina; 6. Vișki Petre născut la data de 24.02.1956 în mun. Oradea, jud. Bihor, fiul lui Francisc și Julieana Irina și 7. Vișki Andrei născut la 1.04.1957 în mun. Fîrșu Mureș jud. Mureș fiul lui Francisc și Julieana Irina.-----
----- Dau prezenta declarație pentru a-mi servi la justificare.-----
----- Redactată și autentificată la Not. de stat jud. Bihor - Oradea la cererea subsemnatului, din care am primit 7 exemplare și dactilografiată la Biroul de Copiat acte Oradea.-----

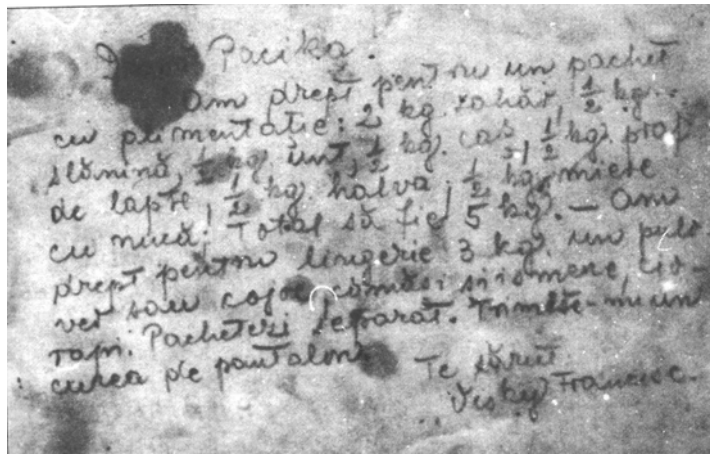

NYILATKOZAT. Ahílirott CSELOVSZKY MÁTYÁS, lakhelye: Nagyvárad municípium, Alex. Vlașuț u. 35 sz., A. lépcsőház, 13. ajtó, Bihar megye, született 1933. május 20-án Kisjenő városban, Arad megyében, Mátyás és Jolánka fia, a Büntetőtörvénykönyv 292. cikke által az állami hatóságok előtt tett hamis nyilatkozatokért előírt büntetések ismeretében, saját

személyes és büntetőjogi felelősségem tudatában, a következőket nyilatkozom: Alulírott Viski Julianna Irén, lakhelye Nagyvárád municípium, Molidului u. 53 sz., Bihar megye, született 1922. január 16-án Budapest helységben (Magyarország), Károly és Mária leánya, 1959. június 12. – 1960. június 25. között kényszerlakhelyen volt Răchitoasa községben Fetești körzetben, és az 1960. június 24. – 1963. augusztus 30. közötti időszakban Lătești községben, Fetești körzetben, hét gyermekével együtt: 1. Viski Ferenc, született 1948. április 12-én Nagyszalonta helységben, Bihar megyében, Ferenc és Julianna Irén szülöktől; 2. Viski István, született 1949. június 16-án Nagyszalonta helységben, Bihar megyében, Ferenc és Julianna Irén fia; 3. Viski Pál, született 1950. szeptember 9-én Nagyszalonta városban, Bihar megyében, Ferenc és Julianna Irén szülöktől; 4. Viski Lídia, született 1950. szeptember 9-én Nagyszalonta városban, Bihar megyében, Ferenc és Julianna Irén leánya; 5. Viski Mária Magdolna, született 1953. május 23-án Nagyvárád municípiumban, Bihar megyében, Ferenc és Julianna Irén leánya; 6. Viski Péter, született 1956. február 24-én Nagyvárád municípiumban, Bihar megyében, Ferenc és Julianna Irén fia; 7. Viski András, született 1957. április 1-én Marosvásárhely municípiumban, Maros megyében, Ferenc és Julianna Irén fia.

Jelen nyilatkozatot igazolás céljából adtam.

Fogalmazta és hitelesítette a Bihar megyei állami közjegyzőség (Nagyvárád) az alulírott kérésére 7 példányban, gépirta a Nagyváradi Leíró Iroda. (Aláírás.)

Drága Pacika! Jogom van egy élelmiszercsomaghoz: 2 kg cukor, 1/2 kg szalonna, 1/2 kg vaj, 1/2 kg sajt, 1/2 kg tejszó, 1/2 kg halva, 1/2 kg diós méz. Az egész 5 kg legyen. Ruháneműhöz is van jogom: 3 kg lehet, egy pulóver vagy kabát, ingek és hosszúalsók, zoknik. Csomagold külön őket. Küldjél egy nadrágszíjat is. Csokolák, Visky Francisc.
[Visky Ferenc első levele a fogságból – szerk. megj.]

tett, mert más lelkészt küldtek a helyembe, de a családlátogatást, az atyafiakkal való foglalkozást tovább folytatta. Ezért a hatóság kiemelte, és valahol a Baragán nagy pusztáján tette le őket. Úgy teltek az évek, hogy ők sem tudtak semmit rólam, én sem tudtam semmit róluk. Mégis volt valamiféle kommunikáció, mert a munkaszolgálatra vitt emberek havonta kaphattak csomagot, és rabságom legvégén, amikor a cellából engem is kiszemeltek párhónapos bútorgyári munkára, egy unitárius lelkésztől megtudtam, hogy a feleségemet a gyerekekkel együtt deportálták. Először nagyon nehéz volt elhordoznom. Amikor visszavezettek a cellába, lefeküdtem, hát jó, hogy engem, az rendben van, de hát a feleségemet, a gyermekeket... Ez túl sok volt. De nem sokáig kellett ebben az állapotban lennem, mert bevillant, ami a Péter levelében van megírva, hogy a világban levő atyafiságatokon ugyanazok a szenvedések telnek be. (1Pt 5,9) S akkor felszabadultam. Ha az átélteteket összeadjuk (nem is lehet másként, mint együtt), az áldások mérhetetlenül gazdagok. Elpusztításunkat gondolták, Istennek volt mit jóra fordítani.